



EUROPOS CENTRINIS BANKAS

EUROSISTEMA

EUROSISTEMOS EKSPERTŲ MAKROEKONOMINĖS PROGNOZĖS EURO ZONAI

Remdamiesi 2006 m. lapkričio 24 d. turėta informacija, Eurosistemos ekspertai numatė euro zonos makroekonominę raidą¹. Numatoma, kad vidutinis metinis realiojo BVP augimas 2006 m. bus 2,5–2,9%. 2007 m. numatomas 1,7–2,7%, o 2008 m. – 1,8–2,8% didėjimas. Išankstiniais apskaičiavimais, 2006 m. bendras suderintas vartotojų kainų indeksas (SVKI) didės vidutiniškai 2,1–2,3%. 2007 m. jis turėtų padidėti 1,5–2,5%, o 2008 m. – 1,3–2,5%.

A intarpas

TECHNINĖS PRIELAIDOS

Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės pagrįstos prielaidomis dėl palūkanų normų, valiutų kursų, naftos kainų ir fiskalinės politikos.

Techninės prielaidos dėl palūkanų normų, naftos ir ne energetikos žaliavų kainų grindžiamos rinkos lūkesčiais. Kalbant apie trumpalaikes palūkanų normas, t. y. 3 mėn. EURIBOR, rinkos lūkesčiai apskaičiuojami pagal išankstinių sandorių normas 2006 m. lapkričio 14 d., rodančias pelningumo kreivę tuo momentu. Tai rodo, kad palūkanų normos didės nuo vidutiniškai 3,1% (2006 m.) iki vidutiniškai 4,0% (2007 m.), o 2008 m. sumažės iki vidutiniškai 3,8%. Su euro zonos 10 m. nominaliųjų vyriausybės obligacijų pajamingumu 2006 m. lapkričio 14 d. susiję rinkos lūkesčiai leidžia tikėtis stabilaus pajamingumo – vidutiniškai po 3,8% 2006 m., 2007 m. ir 2008 m. Sprendžiant pagal ateities sandorių rinką 2 savaitių laikotarpiu (iki 2006 m. lapkričio 14 d.), vidutinės metinės naftos kainos 2006 m. turėtų būti 65,5 JAV dolerio už barelį, 2007 m. – 64,6, 2008 m. – 67,2 JAV dolerio už barelį. Daroma prielaida, kad ne energetikos žaliavų kainos JAV doleriais 2006 m. vidutiniškai pakils 28,8%, 2007 m. – 15,2%, o 2008 m. – 3,7%.

Daroma techninė prielaida, kad dvišaliai valiutų kursai per prognozės laikotarpį nesikeis ir bus tokie, kokie vidutiniškai buvo 2 savaites iki 2006 m. lapkričio 14 d. Tai rodo, kad euro ir JAV dolerio kursas bus 1,28, o euro efektyvusis kursas – 1,6% didesnis už 2005 m. vidutinį kursą.

Fiskalinės politikos prielaidos pagrįstos atskirų euro zonos šalių nacionalinių biudžetų planais. Jos apima visas politikos priemones, kurias jau patvirtino parlamentas arba kurios yra išsamiai apibrėžtos ir greičiausiai bus patvirtintos.

TARPTAUTINĖ APLINKA

Tikimasi, kad prognozės laikotarpiu euro zonos išorės ekonominė aplinka ir toliau bus palanki. Nors numatoma, kad JAV ir Japonijos realusis BVP augs šiek tiek lėčiau, kylančioje Azijos ekonomikoje realusis BVP ir toliau sparčiai didės, labai skatinamas vidaus paklausos. Prognozuojama, kad daugelyje kitų didžiųjų šalių augimas taip pat tebebus dinamiškas. Be to, tikimasi, kad 2004 m. gegužės 1 d. į ES įstojusių šalių ekonomikos taip pat sparčiai augs.

¹ Eurosistemos ekspertų makroekonominės prognozės rengia kartu ECB ir euro zonos nacionalinių centrinių bankų ekspertai. Tai du kartus per metus rengiama informacija Valdandajai tarybai ekonomikos plėtrai ir rizikai kainų stabilumui įvertinti. Daugiau informacijos apie taikytą tvarką ir metodus pateikta „A guide to Eurosystem staff macroeconomic projection exercises“, ECB, 2001 m. birželio mėn. Kadangi su prognozėmis yra susijęs neapibrėžtumas, pateikiamos kiekvieno kintamojo tikėtinos ribos. Jos pagrįstos faktinių rezultatų ir keleto ankstesnių metų prognozių skirtumu. Ribos yra dvigubai platesnės už šių skirtumų vidutinę absoliučią vertę.

Apskritai, išankstiniais apskaičiavimais, vidutinis metinis pasaulio realusis BVP už euro zonos ribų 2006 m. didės apie 5,3%, 2007 m. ir 2008 m. – 4,8%, o euro zonos išorės eksporto rinkos 2006 m. – apie 10,2%, o 2007 m. ir 2008 m. – atitinkamai 7,1% ir 6,7%.

NUMATOMAS REALIOJO BVP AUGIMAS

Šių metų antrąjį ketvirtį, palyginti su ankstesniu ketvirčiu, euro zonos realusis BVP padidėjo 1,0%, o pagal pirminį Eurostat įvertį, trečiąjį ketvirtį realusis BVP augs 0,5%. Tikimasi, kad apžvelginiu laikotarpiu kiekvieną ketvirtį BVP ir toliau didės 0,5% arba truputį daugiau, išskyrus 2007 m. pirmąjį ketvirtį, kai dėl reikšmingai padidėjusių netiesioginių mokesčių numatoma, kad šis augimas truputį sumažės.

Atsižvelgiant į tai, manoma, kad 2006 m. metinis realusis BVP vidutiniškai augs 2,5–2,9%, 2007 m. – 1,7–2,7%, o 2008 m. – 1,8–2,8%. Tikimasi, kad apžvelgiamu laikotarpiu didėjantis eksportas ir toliau skatins ekonominį aktyvumą, jei, kaip numatoma, ir toliau didės užsienio paklausa. Nepaisant 2007 m. pradžioje padidėjusių netiesioginių mokesčių laikino poveikio, vidaus paklausa turėtų ir toliau iš esmės stabiliai sparčiai didėti.

1 lentelė. Makroekonominės prognozės euro zonai

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)^{1,2}

	2005	2006	2007	2008
SVKI	2,2	2,1–2,3	1,5–2,5	1,3–2,5
Realusis BVP	1,5	2,5–2,9	1,7–2,7	1,8–2,8
Privatus vartojimas	1,4	1,8–2,2	1,3–2,3	1,2–2,8
Valdžios sektoriaus vartojimas	1,3	1,4–2,6	0,5–1,5	0,8–1,8
Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas	2,7	4,4–5,4	2,5–5,5	1,8–5,0
Eksportas (prekės ir paslaugos)	4,6	6,6–9,4	4,2–7,4	4,2–7,4
Importas (prekės ir paslaugos)	5,5	6,7–9,3	3,9–7,3	4,0–7,4

¹ Kiekvieno kintamojo ir laikotarpio ribos pagrįstos vidutiniu absoliučiu skirtumu tarp faktinių rezultatų ir euro zonos centrinių bankų praeityje atliktų prognozių. Numatoma realiojo BVP ir jo sudedamųjų dalių raida pagrįsta dėl darbo dienų pakoreguotais duomenimis. Į numatomą eksporto ir importo raidą įtraukta prekyba euro zonoje.

² Į prognozes įtraukta Slovėnija, kuri taps euro zonos dalimi nuo 2007 m. 2005 m. Slovėnijos dalis sudarė 0,3% euro zonos BVP. 2007 m. pokyčiai (procentais) apskaičiuoti imant euro zoną, įskaitant ir Slovėniją jau 2006 m.

Išankstiniais apskaičiavimais, viena iš BVP vidaus išlaidų sudedamųjų dalių – privatus vartojimas – 2006 m. vidutiniškai didės 1,8–2,2%, 2007 m. – 1,3–2,3%, o 2008 m. – 1,2–2,8%. Prognozuojama, kad 2007 m. numatytas netiesioginių mokesčių didėjimas sulėtins tų metų vartojimo augimą, o tokie lūkesčiai turėtų šiek tiek padidinti vartojimo augimą iki šių metų pabaigos. Numatoma, kad apžvelgiamu laikotarpiu namų ūkių disponuojamasis pajamas skatins teigiami poslinkiai darbo rinkoje, o tam tikru mastu ir didėjantis ne darbo pajamų augimas dėl didelio įmonių pelno. Tikimasi, kad apžvelgiamu laikotarpiu taupymo lygis iš esmės bus stabilus.

Numatoma, kad 2006 m. vidutinis metinis investicijų į pagrindinį kapitalą augimo tempas bus 4,4–5,4%, 2007 m. – 2,5–5,5% augimas, o 2008 m. – 1,8–5,0%. Verslo investicijas ir toliau turėtų skatinti didelė išorės paklausa, palankios skolinimosi sąlygos ir didelis bendrovių pelnas. Prognozuojama, kad privačios gyventojų investicijos apžvelgiamu laikotarpiu turėtų ir toliau po truputį didėti.

Išankstiniais duomenimis, eksporto, kuris apima ir prekybą euro zonoje, vidutinis metinis augimo tempas 2006 m. vidutiniškai sudarys 6,6–9,4%, o 2007 m. ir 2008 m. – 4,2–7,4%. Tikimasi, kad apžvelgiamu laikotarpiu eksporto už euro zonos ribų rinkos dalis truputį sumažės dėl didesnės pasaulinės

konkurencijos ir anksčiau prarasto kainų konkurencingumo uždelsto poveikio. Prognozuojama, kad bendras metinis importas didės tik šiek tiek mažiau negu eksportas. Numatoma, kad apžvelgiamu laikotarpiu grynosios prekybos įtaka beveik nepasireikš.

Atsižvelgiant į palankius pokyčius 2006 m., tikimasi, kad bendrasis užimtumas apžvelgiamu laikotarpiu ir toliau pastoviai didės. Kartu prognozuojama, kad dėl gerėjančių įsidarbinimo galimybių ir kai kuriose euro zonos šalyse vykdomų struktūrinių darbo rinkos reformų didės darbo pasiūla. Numatoma, kad nedarbo lygis apžvelgiamu laikotarpiu ir toliau mažės.

NUMATOMA KAINŲ IR SĄNAUDŲ RAIDA

Išankstiniais apskaičiavimais, 2006 m. bendras SVKI vidutiniškai didės 2,1–2,3%, 2007 m. – 1,5–2,5%, o 2008 m. – 1,3–2,5%. Tikimasi, kad apžvelgiamu laikotarpiu kylančių energijos ir ne naftos produktų kainų didelis poveikis kainų pokyčiams pastaraisiais metais sumažės, atsižvelgiant į neseniai nukritusias naftos kainas ir tik į nedidelį, numatytą dabartinių naftos ateities sandorių kainų padidėjimą. Taip pat prognozės pagrįstos lūkesčiu, kad darbo užmokestis ir toliau kils lėtai, tik apžvelgiamo laikotarpio pabaigoje truputį padidės. Kadangi numatoma, kad darbo našumas ir toliau beveik nesikeis, tai leidžia prognozuoti, kad apžvelgiamu laikotarpiu vienetinės darbo sąnaudos didės nedaug. Didesni netiesioginiai mokesčiai bus labai svarbus veiksnys, 2007 m. darysiantis poveikį SVKI pagrindu apskaičiuotai infliacijai (dėl to bendra euro zonos SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija padidės 0,5 procentinio punkto). O 2008 m. prognozėse dabar nenumatoma jokie netiesioginių mokesčių poveikio. Galiausiai numatoma SVKI raida pagrįsta lūkesčiais, kad pelno maržų augimas bus stabilus ir kad nebus jokio reikšmingo ne žaliavų importo kainų spaudimo.

PALYGINIMAS SU 2006 M. RUGSĖJO MĖN. PROGNOZĖMIS

Palyginti su 2006 m. rugsėjo mėn. ECB mėnesiniame biuletenyje paskelbtomis ECB ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, realiojo BVP augimo 2006 m. ir 2007 m. ribos buvo šiek tiek padidintos, atsižvelgiant į naujausius duomenis ir dėl mažesnių, negu anksčiau buvo tikėtasi, energijos kainų numatomo poveikio. 2006 m. ir 2007 m. numatytos SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos ribos buvo sumažintos daugiausia padarius prielaidas dėl mažesnių energijos kainų.

2 lentelė. Palyginimas su 2006 m. rugsėjo mėn. Prognozėmis

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	2005	2006	2007
Realusis BVP – 2006 m. rugsėjo mėn.	1,5	2,2–2,8	1,6–2,6
Realusis BVP – 2006 m. gruodžio mėn.	1,5	2,5–2,9	1,7–2,7
SVKI – 2006 m. rugsėjo mėn.	2,2	2,3–2,5	1,9–2,9
SVKI – 2006 m. gruodžio mėn.	2,2	2,1–2,3	1,5–2,5

B intarpas

KITŲ INSTITUCIJŲ PROGNOZĖS

Euro zonos prognozes sudaro įvairios institucijos – tiek tarptautinės organizacijos, tiek privataus sektoriaus institucijos. Tačiau šios nėra visiškai palyginamos tarpusavyje ar su Eurosistemos ekspertų makroekonominėmis prognozėmis, nes jos buvo parengtos skirtingu metu, todėl iš dalies yra pasenusios. Be to, taikomi nevienodi (iš dalies neapibrėžti) metodai fiskalinių, finansinių ir išorinių kintamųjų, įskaitant naftos kainas, prielaidoms parengti.

Pagal kitų institucijų parengtas prognozes, 2006 m. euro zonos realusis BVP didės 2,4–2,6%, 2007 m. – 1,9–2,2%, o 2008 m. – 2,0–2,3%. Prognozėse numatoma, kad 2006 m. vidutinė metinė SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija bus 2,2–2,3%, 2007 m. – 1,9–2,4%, o 2008 m. – 1,8–2,1%. Nors TVF prognozės dėl BVP augimo 2006 m. yra šiek tiek mažesnės už Eurosistemos ekspertų numatytas ribas, visos kitos prognozės į šias ribas patenka.

Euro zonos realiojo BVP augimo ir SVKI pagrindu apskaičiuotos infliacijos prognozių palyginimas

(vidutiniai metiniai pokyčiai, procentais)

	Paskelbta	BVP augimas			SVKI pagrindu apskaičiuota infliacija		
		2006	2007	2008	2006	2007	2008
Europos Komisija	2006 m. lapkritis	2,6	2,1	2,2	2,2	2,1	1,9
TVF	2006 m. rugsėjis	2,4	2,0	2,0	2,3	2,4	2,1
EBPO	2006 m. lapkritis	2,6	2,2	2,3	2,2	1,9	1,8
<i>Consensus Economics Forecasts</i>	2006 m. lapkritis	2,6	1,9	n. d.	2,2	2,1	n. d.
<i>Survey of Professional Forecasters</i>	2006 m. lapkritis	2,6	2,0	2,0	2,2	2,1	1,9

Šaltiniai: *European Commission Economic Forecasts, Autumn 2006*; *IMF World Economic Outlook, September 2006*; *OECD Economic Outlook No 80 – Preliminary version*; *Consensus Economics Forecasts*; ir *ECB's Survey of Professional Forecasters*. Eurosistemos ekspertų makroekonominėse prognozėse ir EBPO prognozėse pateikti dėl darbo dienų pakoreguoti metiniai augimo tempai, o Europos Komisija ir TVF skelbia dėl darbo dienų skaičiaus per metus nekoreguotus metinio augimo tempus. Kitose prognozėse nenurodoma, ar pateikti duomenys dėl darbo dienų pakoreguoti, ar ne.

© Europos centrinis bankas, 2006 m.

Adresas: Kaiserstrasse 29, 60311 Frankfurt am Main, Germany

Pašto adresas: Postfach 16 03 19, 60066 Frankfurt am Main, Germany

Telefonas: +49 69 1344 0

Faksas: +49 69 1344 6000

Internetas: <http://www.ecb.int>

Visos teisės saugomos.

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.